

“De jonge Marx.”

Film over het leven en de ideeën van Marx

Verschillende filmmakers probeerden al om de figuur van de Duitse revolutionaire filosoof Karl Marx op het grote scherm te brengen. Van Sergei Eisenstein tot Roberto Rossellini werden pogingen ondernomen. Het is niet evident: hoe zet je de evolutie van ideeën om in een film? Recensie door Sebastien (Luik)

Eisenstein worstelde in 1927 met dat probleem en zette niet door met zijn project om ‘Het Kapitaal’ te verfilmen. Rossellini had in 1974 vlak voor zijn dood het idee van een biografische film over Marx, maar het project werd niet meer gerealiseerd. De filmindustrie van Hollywood is natuurlijk minder geïnteresseerd in een film over een gevaarlijke activist als Marx, de ‘rode angst’ zit er nog altijd in. Voor de jongeren en werkenden is het wel belangrijk om zich de lessen van de strijd van hun klasse eigen te maken. Met ‘De jonge Marx’ kiest de Haïtiaanse filmmaker Raoul Peck (Lumumba, I Am Not Your Negro) bewust de kant van de onderdrukten. Hij versterkt het collectieve geheugen en dit terwijl we de 100ste verjaardag van de Russische Revolutie vieren. Op 3 oktober trokken we met enkele LSP-leden naar de avant-première in Luik waar Raoul Peck toelichting gaf bij de film.

1843-1848. Begin van een samenwerking die de geschiedenis van strijd zou veranderen

Duitsland, 1842. In een ijzige stilte verzamelen arme boeren los hout in een bos. Beetje bij beetje verbreekt een aanvankelijk gedempt geluid, dat aan tromgeroffel doet denken, de rust. De Pruisische cavalerie komt eraan. In dienst van de grondeigenaars zal de cavalerie de ‘dieven’ afmaken. En dat is volledig wettelijk. Tijdens de scène horen we hoe de jonge Karl Marx passages schrijft van zijn artikel “Debatten over de wet inzake houtdiefstal,” een artikel dat in hetzelfde jaar uitkomt. Deze pakkende scène blijft hangen. Het is waarschijnlijk het doel van een film die hierna niet zozeer focust op de strijd, maar op de filosofische debatten en interne strijd binnen de toenmalige revolutionaire leiding.

Het is in deze context van intense ontwikkeling van klassentegenstellingen dat de jonge Marx (gespeeld door August Diehl die erin slaagt om ons het beeld van de oude grijze Marx te doen vergeten) de eveneens jonge Friedrich Engels (Stefan Konarske) leert kennen. Engels is de gerevolteerde zoon van een rijke Engelse industrieel. Samen met hun echtgenotes Jenny Marx (Vicky Krieps) en Mary Burns (Hannah Steele) – de nadruk op de rol van deze vrouwen in de film is uitstekend – werken ze aan wat hierna het marxistische gedachtengoed zal genoemd worden. De film eindigt in 1848 bij de redactie van de populaire samenvatting van hun politieke conclusies: het Communistisch Manifest. Deze tekst zou een grote impact hebben op de klassenstrijd.

Nood aan theorie om tot verandering te komen, zowel toen als nu

Door een paar revolutionaire tijdgenoten van Marx, zoals de

anarchist Proudhon (Olivier Gourmet) of de sociale activist Wilhelm Weitling (Alexander Scheer), toont Raoul Peck op schitterende wijze het belang van een consistente revolutionaire theorie om de klassenstrijd tussen burgerij en werkende klasse te voeren. Concepten en abstracte slogans zijn slechts verpakkingen van het utopisch socialisme, waar Marx en Engels het wetenschappelijk materialistisch socialisme tegenover plaatsen. Als de Liga der Rechtvaardigen van Weitling stelt dat “alle mensen broeders zijn,” vraagt Engels de aanwezigen of de werkgevers en bazen echt de gelijken van de werkenden zijn? Hebben ze dezelfde belangen?

De gevestigde media, traditionele politici en grote bedrijven doen er alles aan om de rampzalige gevolgen van het kapitalisme te verbergen. Ze proberen het bestaan van strijd tussen twee klassen met tegengestelde belangen te verdoezelen. Maar het is moeilijk om de feiten volledig te negeren: acht miljardairs zijn even rijk als de armste helft van de wereldbevolking. In die context is ‘De jonge Karl Marx’ een uitstekende bevestiging van de actualiteit van het marxisme. De film vormt bovendien een oproep tot engagement tegen het kapitalistisch systeem waarvan de dagelijkse gevolgen duidelijk maken dat de klassenstrijd geen stoffig gegeven uit het verleden is, maar een realiteit van elke dag.

